

זכרון לאחד מראשוני דור ההשכלה

(ציון לנפש חנינא ליפא רבינוביץ, איש קידאנוב, סופר ובלשן מחבמי הדרום יוצאי ברודי, במלאח מאה שנה להולדתו). —

של ספרים וספרות, המקפלת את תמיד ציית חיה בכתיבה לפי יכולתה... מעוזבנו כדאי לציין: (1) „אמן פלא“ — שיר דידאקטי ברוח אדם הכהן. (2) „תוחלת כמושבה“ — (מאותו סוג). (3) „אלה תולדות הרעה“ („שיר עיוני“) (4) אחיד העברי או העבריה“ — ואותה הפואימה גם באידיש. (5) „דאר יודעל דיין ברודער דער בעסטער אדער די יודענע דיין שוועסטער“.

תשומת לב מיוחדת מעוררת החוברת „בקרובי אקדש“ — נסיון להעתיק פיוטים של הקדמונים בחרוזים מודרניים (בזמן ההוא). נשתמרה עוד חוכמת דת מכתבים המשקפים את הטפוס האיריאלי של משורר, שעמד לנגד עיני המחבר.

מלבד השירים כשהם לעצמם מלאת את החוברות הערות בלשניות וחקר פסוקים, שערבם לא פחת עד היום, המראים ידיעה והרגשה עמוקה ברוח הלשון. כמו כן שלט המחבר בהרבה לשונות זרות והיקף השכלתו היה לא מן הרגילים.

המחבר נולד בקישינוב לאביו הרב מיוצאי ברודי והשכלתו אופינית לגבי החוגים הברודיים בדרום. בחייו לא הגיע לאותה דרגה של סופר שהיה ראוי לה לפי השכלתו ויכולתו. תוצב נא בזה מצבת זכרון לאחד המעולים מדור שכבר נשכח. ס. ג.

חנינא ליפא רבינוביץ פרסם בחייו רק מעט מפרי עטו. בשנת תרמ"א יצא אה לאור פואימה דידאקטית, שנדפסה בווארשה, בשם „אלה תולדות אנוש“ (הגיון לבו למיום צאתו את העיר נער). כל ימי שבתו בגי-חזיון, עד עברו כסלון, בואבד קברות החאזה. בפואימה שנים עשר שירים.

בשנת תרמ"ג הדפיס כווינא בדפוס של גיאורג ברג (בהנהלת פריץ סמולנסקיין), פואימה, שיר גבורים, בשם „זה דור וזה רעו“ או „שני רעים במלחמת לאמיא“. לפי התוכן ולפי הסגנון עומדים שירים אלה במדרגה גבוהה למדי — לפי רוח הזמן ההוא. הפואימות זכו להערות בקורת ב„השחר“ וב„המליץ“. ב„השחר“ שיבחה פריץ סמולנסקיין עצמו את השירים והתרעם רק על הנושאים שאינם עבריים (יווניים וענייני קהבות) ויעץ לו להחליף את גבוריו. המבקר ב„המליץ“ שבח עוד יותר את הלשון העשירה והיפה ללא פגם ואומר עליו, שהוא יכול להחשב ל„אחד המשוררים הטובים המעטים“. אלא שגם הוא נזף בו בעד השיר השני „שנושאו זר ומזר ליהדות“...

אולם יותר ממה שפרסם המנוח השאיר בכתב יד. מראה המחברות המסודרות והשמורות בקפדנות נוגע עד הלב, אות לנשמה אצילה מעולם